

บทบาทของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในการคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน¹

สหวิทย์ วรพงศธร **

คำสำคัญ : สัตว์ป่า/สัตว์ป่าคุ้มครอง/การสูญพันธุ์/การอนุรักษ์/ความหลากหลายทางชีวภาพ

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันบทบาทการคุ้มครองสัตว์ป่าของประเทศไทยกลายเป็นประเด็นที่สำคัญของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชที่มีมาตรการการคุ้มครอง ปกป้องชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โดยมีการใช้กฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ในการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูสัตว์ป่า ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาสมดุลความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ซึ่งในแต่ละปีบทบาทการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีข้อมูลการสูญพันธุ์และจำนวนประชากรของสัตว์ป่าได้ลดน้อยลงในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเนื่องจากสาเหตุของปัญหา 1)การถูกทำลายโดยการล่าไม่ว่าจะเป็นเพื่อการค้าในตลาดมืดหรือเพื่ออาชีพของคนในชุมชน 2)การสูญพันธุ์ไปเองตามธรรมชาติของสัตว์ป่าที่ไม่มีการปรับตัวเข้าหาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย 3)การทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าเช่นการตัดไม้ การสร้างเขื่อน การตัดผ่านถนนในเขตป่า 4)การนำสัตว์ต่างถิ่นเข้าไปปล่อยในพื้นที่สัตว์ประจำถิ่น ทำให้เกิดการสูญพันธุ์ของสัตว์ประจำถิ่นได้ (ทรงธรรมสุขสว่าง, ทวีหนูทอง, 2560, หน้า 41-46.)ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากมนุษย์ที่ต้องการใช้ผลประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรสัตว์ป่าและป่าไม้เพื่อผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจและความสะดวกสบายของตนเองโดยการกอบโกยผลประโยชน์จากสัตว์ป่าโดยไม่ได้คำนึงถึงการอนุรักษ์สัตว์ป่าและป่าไม้อย่างจริงจัง เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์ป่าไม่ว่าจะทางตรงและทางอ้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจึงมีแนวทางในการคุ้มครองสัตว์ป่าโดยใช้มาตรการทางกฎหมายโดยตรงคือพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535ในการคุ้มครองสัตว์ป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานให้สอดคล้องกับระเบียบและข้อบังคับตามพระราชบัญญัติเพื่อเป็นการคุ้มครองและป้องกันการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า โดยมีการใช้กฎหมาย

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง *บทบาทของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในการคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน* โดยมีอาจารย์ ดร. จักริ ไซยพิณิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการงานสาธารณะคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปราบปรามผู้ที่ลักลอบล่าสัตว์ป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอย่างต่อเนื่อง แต่ถึงอย่างไรปัญหาและอุปสรรคในการใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 นั้นยังมีอีกหลายปัญหาที่ตัวบทกฎหมายไม่สอดคล้องกับสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น 1) ปัญหาอัตราโทษที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมเนื่องจากอัตราโทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 นั้นมีอัตราโทษจำคุกและปรับที่มีอัตราต่ำเกินไปกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน 2) ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะในการชดเชยค่าเสียหายให้กับรัฐ สำหรับปัญหาในการชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐ ฐานกระทำความผิดก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตของสัตว์ป่าไม่มีบัญญัติในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ทำให้ไม่มีความชัดเจนถึงบทลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิดว่าจะมีอัตราโทษชดเชยต่อความเสียหายอย่างไร (สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535, 2560) นอกเหนือจากนี้ยังมีปัญหาที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มีความล้าหลัง มีหลักการที่ไม่ทันสมัย เน้นบทลงโทษเกี่ยวกับกฎหมายอาญามากกว่าการจัดสรรทรัพยากรสัตว์ป่า นอกจากนี้การแบ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชออกจากกรมป่าไม้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานของทั้งสองกรมอีกด้วย

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 นอกเหนือจากการคุ้มครองสัตว์ป่าแล้วยังเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูสัตว์ป่าให้มีชีวิตเป็นอยู่ที่ดีและยังเป็นการซ่อมแซมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อุดมสมบูรณ์ได้อีกทางหนึ่งด้วย โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์ป่าให้เป็นไปตามแบบแผนและโครงสร้างตามพันธกิจของกรมอุทยาน นอกจากนี้การให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ถือเป็น การป้องกันและอนุรักษ์สัตว์ป่าในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานของประเทศไทยได้อีกด้วย นอกจากนี้ส่วนที่เป็นข้อดีของตัวพระราชบัญญัตินี้ยังมีส่วนที่เป็นข้อเสียที่เป็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นในการใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ยังมีปัญหาในการบังคับใช้ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทั้งในส่วนการประสานงานระหว่างกรมและบทบัญญัติของตัวกฎหมายในหลายๆเรื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมีการศึกษาในเรื่องดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของตัวพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ที่ทำให้กฎหมายฉบับนี้ยังขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และยังเป็นแนวทางสำหรับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในการคุ้มครองสัตว์ป่าให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาบทบาทการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535

2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

วิธีดำเนินการศึกษา

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยหรือวิธีการดำเนินการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยได้กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายไว้ คือ กลุ่มบุคลากรของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทั้งนี้กลุ่มบุคลากรของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีจำนวนทั้งสิ้น 5 คน โดยดำเนินการกระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive random) เนื่องจากผู้วิจัยมีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาในการวิจัย จึงใช้วิธีการดำเนินการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information Interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยการกำหนดตัวผู้ตอบแบบเฉพาะเจาะจง เพราะผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นกลุ่มเป้าหมายในการที่จะได้คำตอบแบบสัมภาษณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัย ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ เรียกว่า ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เนื่องจากการเลือกตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาเลือกตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อที่จะได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากกระบวนการศึกษามาดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลที่จะนำไปสู่ข้อค้นพบต่อไป

โดยในส่วนของกำหนดยุทธศาสตร์วิธีการดำเนินการศึกษาหรือระเบียบวิธีวิจัย ในส่วนของการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับกระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ครั้งนี้ ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากบุคลากรของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1. นาย จงคล้าย วรพงศธร รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
2. นายชชาติ โชคลาภ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขากระปุก-เขาเตาหม้อ
3. เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 2 คน
4. เจ้าหน้าที่เขตพื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่าเขากระปุก-เขาเตาหม้อ (พื้นที่ในการดูแลของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน) จำนวน 1 คน

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญคือ บุคลากรของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535

ในการศึกษาบทบาทของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในการคุ้มครองสัตว์ป่า หน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะมีหน้าที่ในการเข้าไปดูแลสัตว์ป่าในเขตพื้นที่ป่าที่เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทั้งนี้ยังได้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่เป็นแหล่งอาหารของสัตว์ป่าและยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า นอกจากนี้ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นการคุ้มครองและอนุรักษ์สัตว์ป่าจากผู้ที่จะหวังผลประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์ป่า ในการที่จะบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้อย่างเคร่งครัด

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535

ในการวิเคราะห์ปัญหาของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในการคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ตัวพระราชบัญญัตินั้นมีความล้าสมัยหลังจากมีการประกาศใช้มาแล้วกว่า 30 ปี ทำให้ตัวกฎหมายในบางมาตราไม่สอดคล้องที่จะนำมาใช้กับสังคมไทยในปัจจุบัน ดังเช่นในเรื่องของคนที่จะเข้าไปหากินในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างตัวเจ้าหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกับชาวบ้านที่เข้าไปหากินในพื้นที่ และประเด็นปัญหาใหญ่ ๆ เลยคือการที่สัตว์ป่า ไม่ว่าจะเป็นลิง และช้างมีการออกจากพื้นที่ไปรบกวนและทำลายพืชผลของชาวบ้าน เนื่องจากปัญหาที่มีชาวบ้านได้ทำการเผาป่า ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์ป่าได้รับความเสียหายจนถึงชีวิต และพื้นที่แหล่งอาหารของสัตว์ป่าได้หมดไป ทำให้สัตว์ป่าได้มีการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่สวนของชาวบ้านเพื่อเข้าไปหาของกิน ปัญหาอีกประเด็น คือ การที่ทางอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจัดสรรงบประมาณลงมาในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานได้ไม่เพียงพอ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะจัดทำป้ายในการบ่งบอกถึงว่าพื้นที่นี้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส่งผลให้ชาวบ้านอาจไม่ทราบและเขาไปหากินในพื้นที่ และงบประมาณที่ไม่เพียงพอทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ที่จะนำมาใช้เพื่อเป็นการคุ้มครองสัตว์ป่าที่ทันสมัยนำมาแทนที่ของเก่าที่ไม่ได้คุณภาพตามกาลเวลาที่ใช้งานมานาน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535

ในการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทางกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 แทนที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เนื่องจากพระราชบัญญัติตัวเก่ามีการประกาศใช้มานานมากแล้ว ในตัวกฎหมายจึงได้มีการเพิ่มบทลงโทษต่าง ๆ ให้หนักขึ้นเพื่อให้

เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน โดยตัวกฎหมายใหม่นี้จะมีการเพิ่มการลงโทษสำหรับผู้ที่จะเข้าไปหากินในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าและเขตอนุรักษ์สัตว์ป่า และจะมีการจัดกันแนวเขตพื้นที่ออกจากชุมชนของชาวบ้านอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในการคุ้มครองสัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

อรรวรรณ เนาว์ประโคน (2545) อธิบายว่า มาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าที่มีอยู่ในปัจจุบันยังคงมีข้อบกพร่องและไม่ครอบคลุมในการแก้ไขปัญหาบางประการ ตลอดจนกระบวนการในการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาการถูกทำลายไปของทรัพยากรสัตว์ป่าได้ ในส่วนของบทบาทการดำเนินการขององค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนยังขาดความชัดเจนไม่ต่อเนื่อง ขาดการประสานงานร่วมกัน ผลของการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรวรรณ เนาว์ประโคน (2545) ในแง่ที่ว่า การบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มีจุดบกพร่องในหลาย ๆ มาตรการที่ไม่ครอบคลุมในการแก้ไขปัญหาและตัวกฎหมายยังมีความล้าสมัยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะบังคับใช้กับสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้มีปัญหาในการลักลอบเข้าไปทำลายทรัพยากรสัตว์ป่าอย่างมากขึ้นในทุกวันนี้ ส่วนในแง่ที่ไม่สอดคล้องกัน พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 จะมีการแก้ไขในปัจจุบันเป็นพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 จะมีการอัปเดตให้ตัวกฎหมายมีความสอดคล้องกับสังคมไทยในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องของโทษปรับและจำคุกให้มีการลงโทษที่มากขึ้นสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายในการลักลอบเข้าไปหาผลประโยชน์จากสัตว์ป่า ทำให้ตัวกฎหมายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 มีประสิทธิภาพมากขึ้นที่จะเป็นกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ป่า

ดิเรก พิสุทธิ์จรูญ (2548) อธิบายว่า การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 นั้น มาตรการต่าง ๆ ทั้งหลายทั้งปวงที่ภาครัฐกำหนดขึ้น บางกรณีไม่สะดวกในการปฏิบัติ บางกรณีล้าสมัยและขาดความคล่องตัว การบังคับใช้กฎหมายในหลาย ๆ มาตรการยังขาดความกระชับและชัดเจน ไม่ครอบคลุมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผลของการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรก พิสุทธิ์จรูญ (2548) ในแง่ที่ว่า การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 นั้นมีความล้าสมัยเพราะตัวกฎหมายมีการประกาศใช้มานานกว่า 30 ปีแล้ว ทำให้มาตรการในหลาย ๆ มาตรการมีความล้าสมัย ไม่ครอบคลุมปัญหาการลงโทษในการปรับเงินและการจำคุกมีอัตราโทษที่น้อยไม่เหมาะแก่การบังคับใช้ในสังคมไทยในปัจจุบัน ในส่วนที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัย ในปัจจุบันปี พ.ศ. 2562 จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

พ.ศ. 2562 ในตัวพระราชบัญญัติจะมีการแก้ไขในหลาย ๆ มาตรา ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มบทลงโทษทั้งการปรับเงินและการจำคุก มีการเพิ่มสัตว์คุ้มครองลงในบัญชีรายชื่อไซเตส(Cites) ทั้งนี้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะมีการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ภายในปี พ.ศ. 2562 ให้เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาการวิจัยเรื่อง บทบาทของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชในการคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ทำให้ทราบถึงบทบาท สภาพปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขในการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 โดยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชควรที่จะมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในทุกกระดับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองสัตว์ป่า และในด้านตัวบทกฎหมายให้ครอบคลุมกับการปฏิบัติงาน
2. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ในการรณรงค์เพื่อการคุ้มครอง อนุรักษ์สัตว์ป่าให้กับประชาชนได้รับทราบถึงข้อมูลข่าวสารในหลาย ๆ ช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์หรือป้ายประกาศให้มากขึ้นกว่าเดิมเพื่อการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า
3. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชต้องจัดสรรงบประมาณให้กับเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับภารกิจที่เจ้าหน้าที่ได้รับมอบหมาย เช่น งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อใช้ในการคุ้มครองสัตว์ป่าให้มีความทันสมัย งบประมาณในการจัดทำป้ายประกาศที่บ่งบอกว่าพื้นที่นี้เป็นเขตอนุรักษ์สัตว์ป่า เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่
4. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร เนื่องจากในปัจจุบันมีข่าวที่มีผู้ลักลอบเข้าไปหาผลประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์ป่าไม่เว้นในแต่ละวัน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจึงต้องมีการบังคับใช้กฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดให้รัดกุมมากยิ่งขึ้น จึงจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ตัวกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชให้เห็นแก่สายตาประชาชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาบทบาท ปัญหาและอุปสรรค รวมไปถึงแนวทางในการคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ซึ่งผลการศึกษาเป็นเพียงข้อมูลส่วนหนึ่งที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ดังนั้น หากมีผู้ที่ศึกษาในเรื่องที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยชิ้นนี้ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562 ที่มีการอัปเดตข้อมูลในหลาย ๆ มาตราในการคุ้มครองสัตว์ป่าเพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ทันสมัยครบถ้วนและสมบูรณ์มากกว่าผลการศึกษาครั้งนี้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2560). “สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535”. 31 มกราคม. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://dnp.go.th/wildlaw/doc/problem.pdf> [เข้าถึงวันที่ 31 มกราคม 2562].
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2562). “เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์”. 1 กุมภาพันธ์. [ออนไลน์]แหล่งที่มา:
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://www.dnp.go.th/watershed/gov2.htm> [เข้าถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562].
- กรมป่าไม้, ช้างและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับช้าง(กรุงเทพมหานคร : สำนักสารสนเทศ, ม.ป.ป.), หน้า 59, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 33
- กรมป่าไม้, ร่างแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาป่าไม้ของประเทศไทย บทคัดย่อสำหรับผู้บริหาร (กรุงเทพมหานคร : กรมป่าไม้, 2539), หน้า 2, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 35.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, การอนุรักษ์สัตว์ป่า [ออนไลน์], จาก<http://environment.in.th/evdb/wildlife8.html>, 2548, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 29.
- ณัฐพล ยิ่งกล้า. (2561). “กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของไทย”. 1 กุมภาพันธ์. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://parliament.go.th/library> [เข้าถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562].
- ดิเรก พิสุทธิเจริญ. (2548). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดุสิต พานิชพัฒน์, ผ่อง เล่งอี้ และศรีราชา เจริญพานิช, “กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่า,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายสิ่งแวดล้อม, เล่ม 1, หน่วยที่4(นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527), หน้า 4, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 12.

ทรงธรรม สุขสว่าง, ทวี หนูทอง. (2560). *ศาสตร์และศิลป์การจัดการทรัพยากรสัตว์ป่าในพื้นที่คุ้มครอง*. กรุงเทพมหานคร: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. หน้า22-23.

ประดิษฐ์ เจริญสุข, *เรื่องเดิม*, หน้า 9-11 อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 12.

ประดิษฐ์ เจริญสุข, *เรื่องเดิม*, หน้า 11, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 15 .

พิมพ์พรรณ เงินทิพย์. (2554). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสัตว์ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . หน้า42 .

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, *สถาบันวิจัยทางสังคม*, รูปแบบกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, เอกสารประกอบการสัมมนา, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 21 กันยายน 2547, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 32.

สุกาญจน์ รัตนเลิศสุรณ. (2546). “ทรัพยากรสัตว์ป่า”. 31 มกราคม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://home.npru.ac.th/phatthaya/subjects/aj32/2544207_WildlifeS TD.pdf [เข้าถึงวันที่ 31 มกราคม 2562].

สุวัฒน์ ควรชม. (2543). “ปัญหาทางกฎหมายในการจัดการทรัพยากรสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 14.

สมชาย เลียงพรพรรณ. (2540). *การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในประเทศไทย*. สงขลา : งานส่งเสริมการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ. หน้า 56-65, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 15.

สุรศักดิ์ บุญเรือง. (2557). *บทบาทของรัฐและประชาชนในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 89.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, *รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2541* (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2543), หน้า17, อ้างถึงใน ดิเรก พิสุทธิเจริญ, หน้า 29.

สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า. (2562). “เขตห้ามล่าสัตว์ป่า”. 1 กุมภาพันธ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
http://dnp.go.th/wildlifednp/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=30 [เข้าถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562].

อรรรรณ เนาว์ประโคน. (2545). *มาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 26, อ้างถึงใน มนัสนันท์ ผลเดชสถาพร, หน้า 21.

อรรรรณ เนาว์ประโคน. *เรื่องเดิม*. หน้า 29, อ้างถึงใน มนัสนันท์ ผลเดชสถาพร, หน้า 22.

อรรรรณ เนาว์ประโคน, *เรื่องเดิม*, หน้า 32, อ้างถึงใน มนัสนันท์ ผลเดชสถาพร, หน้า 23.

Thethailaw. (2560). “ความหมายของพระราชบัญญัติ”. 1 กุมภาพันธ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://thethailaw.com/law23/law23.html> [เข้าถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562].